

Startnotitie

Lokaal Plan Jeugd Goeree-Overflakkee

2020 – 2024

“Geen kind buiten spel!”

Inhoudsopgave

	Pagina
Voorwoord	3
1. Inleiding	4
2. Visies en kaders	4
Algemene uitgangspunten en doelen	
3. Eigen kracht	6
4. Geen kind het eiland af	6
5. Normaliseren	6
6. Monitoring en evaluatie	7
Jeugd specifieke uitgangspunten en doelen	
7. Preventie	7
8. Jeugdhulp	10
9. Verbinding Onderwijs – Jeugdhulp	11
10. Samenvatting ambities	13
11. Vervolg	14

Voorwoord

In het coalitieakkoord wordt aandacht gevraagd voor jong en oud. Inzet op goede zorg, onderwijs en hulp aan de jeugd van Goeree-Overflakkee zijn daar een belangrijk onderdeel van.

We vinden het belangrijk dat alle jeugdigen op Goeree-Overflakkee kansrijk, veilig, gezond en met plezier kunnen opgroeien. Helaas is dat niet altijd vanzelfsprekend. Met de meeste kinderen gaat het goed, maar dat geldt niet voor alle kinderen. In situaties waar dat nodig is, kunnen zorg en ondersteuning een oplossing bieden.

Met de decentralisatie van de jeugdhulp in 2015 kregen we als gemeente de mogelijkheid om deze ambitie te realiseren. De afgelopen jaren zijn hier belangrijke stappen in gezet, maar er waren ook signalen dat verbeteringen nodig en wenselijk waren.

We schrijven deze startnotitie in de aanloop naar een nieuw lokaal plan jeugd in een tijd van een voortdurende toename van de vraag naar en de uitgaven aan jeugdhulp. De ambities in deze startnotitie en de inzet op de ambities die geschetst zullen worden in het lokale beleidsplan jeugd moeten er mede aan bijdragen dat het jeugdhulpstelsel (op langere termijn) betaalbaar blijft. Lokaal zetten we hiervoor in de eerste plaats stevig in op preventie en de toegang tot (en de toeleiding naar) jeugdhulp. Er moeten ook stappen gezet worden in de organisatie en uitvoering van de jeugdhulp zelf.

Daarnaast is de verbinding met onderwijs cruciaal. Het onderwijs is een belangrijke 'vindplaats' van problematiek en dé plaats om daar zo vroeg mogelijk bij te zijn om erger te voorkomen. Door het versterken van de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp kunnen krachten worden gebundeld en jeugdigen waar zorgen over zijn beter worden ondersteund.

De afgelopen jaren lag de nadruk in het jeugdbeleid vooral op het aanpakken van problemen. We vinden het echter ook belangrijk dat er aandacht komt voor het bevorderen van een positieve ontwikkeling van jeugd, onder de noemer 'positief jeugdbeleid'. Positief jeugdbeleid kijkt naar de factoren die kinderen en jongeren kunnen beschermen en die een bijdrage leveren aan een voorspoedige ontwikkeling. Zonder te investeren in het 'gewone' opvoeden en opgroeien zal de druk op de gespecialiseerde jeugdhulp immers onverminderd groot blijven.

Met alle samenwerkingspartners willen we dat de jeugd op Goeree-Overflakkee de kans krijgt om te groeien en te bloeien! We hebben er vertrouwen in dat deze startnotitie en het daaropvolgende Lokaal Plan Jeugd een belangrijke bijdrage kunnen gaan leveren aan het behalen van dat doel.

Berend Jan Bruggeman
Wethouder Jeugd

1. Inleiding

In de voorgaande beleidsperiode is vooral aandacht geweest voor de decentralisatie van de jeugdhulp en het ontwikkelen van een goed (lokaal) werkend gemeentelijk jeugdhulpsysteem. In de komende beleidsperiode zal er meer aandacht zijn voor de doorontwikkeling en zogeheten transformatie. Het lokaal plan jeugd licht deze doorontwikkeling verder toe en geeft hier richting aan. Deze startnotitie geeft de eerste stap in de richting van een volledige beleidsnotitie weer en schetst de ambities voor de komende beleidsperiode.

Voorliggende startnotitie bestaat uit twee delen: na stil te hebben gestaan bij visies en kaders, ligt de focus in de eerste hoofdstukken vooral op algemene uitgangspunten in het jeugdbeleid voor de komende jaren (hoofdstuk .. tot en met ..). In de laatste hoofdstukken van de startnotitie worden inhoudelijke jeugdthema's (pijlers) voor de komende jaren uitgewerkt (hoofdstuk .. tot en met ..). Met de uitwerking van de pijlers ontstaat er een inclusief jeugdbeleid voor de komende jaren, gericht op een (positieve) ontwikkeling van jeugdigen met ruime aandacht voor ondersteuning als dat nodig is.

Doorlopend wordt in de notitie aangegeven wat de ambities zijn voor de komende jaren. In de beleidsnotitie die volgt op deze startnotitie, zullen de ambities verder worden uitgewerkt en worden beschreven hoe we hier de komende jaren op inzetten.

2. Visies en kaders

2.1 Wettelijk kader

Op 1 januari 2015 hebben de drie decentralisaties binnen het sociaal domein plaatsgevonden, waaronder de decentralisatie van de jeugdhulp. De kaders van de jeugdhulp liggen vast in de Jeugdwet. Specifiek is in de Jeugdwet vastgelegd dat de gemeenteraad periodiek een plan vaststelt dat de richting aangeeft aan de door de gemeenteraad en college te nemen beslissingen betreffende preventie, jeugdhulp, de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Ook positief jeugdbeleid, preventie en verbinding onderwijs-jeugdhulp krijgen kaders mee vanuit de wet. In het wettelijk kader voor jeugdbeleid spelen ook de Jeugdgezondheidszorg en het Passend Onderwijs een rol. Artikel 2.1 van de Jeugdwet geeft de kern weer van de taken die voor de gemeente zijn weggelegd als het gaat om preventie, jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering, zowel als het gaat om beleid en uitvoering.¹

2.2 Regionale Transformatieagenda

Het uitgangspunt van de landelijke transformatiedoelen is het efficiënter en effectiever maken van het jeugdbeleid en de voorzieningen.² In totaal zijn er vijf landelijke doelen opgesteld. Daarnaast bestaat er ook een regionale transformatieagenda, waar Goeree-Overflakkee onderdeel van uitmaakt. De ambitie van de Transformatieagenda Rotterdam Rijnmond 2017/2018³ is:

'Jeugdhulp sneller en passender inzetten tegen maatschappelijke aanvaardbare kosten, waarbij de druk op de specialistische zorg afneemt en normalisatie wordt bereikt'.

¹ Jeugdwet (2019). Geraadpleegd op 28-11, via: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0034925/2019-07-01>

² NJI (2019). *Transformatie jeugdhulp*. Geraadpleegd op 27-11, via: <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Transformatie-jeugdhulp/Definitie>

³ Transformatieagenda Rotterdam Rijnmond 2017/2018 (2016).

Vanuit deze ambitie zijn vier actielijnen opgesteld:

- Lokale infrastructuur: spil van de transformatie;
- Specialistische jeugdhulp: vraaggericht, integraal, verbindend en in samenhang;
- Veiligheid vraagt om samenwerking;
- Leren van elkaar: lerende professionals en lerende netwerken.

De regionale ambitie en de vier actielijnen, sluiten aan op de lokale ambities.

2.3 Coalitieakkoord

Het sociaal domein heeft vanaf 2015 een enorme transitie ondergaan, met onder andere de komst van de nieuwe jeugdwet.⁴ In het coalitieakkoord staat:

‘Bijzondere aandacht verdient hier nog de jeugdzorg binnen de gemeente ... tijdens de raadsperiode 2018-2022 zullen nog extra stappen voorwaarts moeten worden gedaan om tot verdere verbetering van de kwaliteit van de jeugdzorg te komen.’

Specifieker vraagt de coalitie aandacht voor jongeren die zorg vragen; zij moeten adequaat opgevangen worden. Daarnaast is de wens dat de overgang naar zorg voor de 18- doelgroep soepel verloopt. Ook dient er gemonitord te worden op de gemaakte afspraken binnen de jeugdhulp.

2.4 Visie sociaal domein

De visie op het sociaal domein is in 2013 opgesteld, in de aanloop naar de decentralisaties en de herindeling van de gemeente. In de visie op het sociaal domein worden vijf uitgangspunten benoemd:⁵

- Maatschappelijk betrokken samenleving;
- Iedereen doet naar vermogen mee;
- Versterken van eigen kracht en bevorderen inzet sociaal netwerk van de doelgroep;
- De ondersteuningsvraag van de (kwetsbare burger) staat centraal;
- Er wordt ingezet op preventie, met als doel het voorkomen van zwaardere zorg.

Het uitgangspunt ‘Versterken van eigen kracht en bevorderen inzet sociaal netwerk van de doelgroep’ heeft vanuit het jeugdbeleidsplan specifiek de aandacht, aangezien dit een kernpunt is in de visie Jeugd, maar ook genoemd worden in de transformatiedoelen⁶ en de jeugdwet.⁷

2.5 Visie Jeugd

In 1995 is het VN-verdrag inzake de rechten van het kind voor Nederland in werking getreden. Het verdrag is onder meer gebaseerd op de gedachte dat kinderen gezond en veilig moeten kunnen opgroeien, dat zij op grond van lichamelijke en geestelijke onrijpheid bijzondere bescherming en zorg nodig hebben, met inbegrip van geëigende wettelijke bescherming, zowel vóór als na de geboorte en dat kinderen volledig dienen te worden voorbereid op het leiden van een zelfstandig leven in de samenleving.

Op basis van dit verdrag omschreef het kabinet in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel voor de nieuwe Jeugdwet de inzet op het gebied van jeugd als volgt:

⁴ SGP, VKGO, CDA en VVD (2018). Coalitieakkoord 2018-2022. *Goeree-Overflakkee, een eiland waar je energie van krijgt!* Gemeente Goeree-Overflakkee

⁵ Gemeente Goeree-Overflakkee (2017). *Evaluatie Sociaal Domein gemeente Goeree-Overflakkee*.

⁶ NJI (2019). *Transformatie jeugdhulp*. Geraadpleegd op 27-11, via: <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Transformatie-jeugdhulp/Definitie>

⁷ Jeugdwet (2019). Geraadpleegd op 28-11, via: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0034925/2019-07-01>

“Alle kinderen moeten gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen participeren in de samenleving. Ouders zijn hiervoor eerst verantwoordelijk. De overheid komt in beeld als dit niet vanzelf gaat. Dan moet het jeugdstelsel snel, goed en op maat functioneren.”

De tekst uit de memorie van toelichting is nog steeds actueel en verdient een plaats in de gemeentelijke visie. De visie is verder aangevuld in samenspraak met belangrijke samenwerkingspartners in het jeugddomein. Dat heeft geresulteerd in de volgende gemeentelijke (jeugd)visie:

Alle jeugdigen moeten gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen participeren in de samenleving. Op grond van het uitgangspunt dat jeugdigen en hun ouders zoveel als mogelijk zeggenschap en regie hebben over hun leven, zijn zij daarvoor eerstverantwoordelijk. Wanneer het niet vanzelf gaat is er ondersteuning waarbij aandacht is voor het stimuleren van de eigen kracht en/of het sociaal netwerk van de jeugdige of zijn of haar ouders en -aanvullend daarop- een daadwerkelijk hulpaanbod. Het hulpaanbod wordt zoveel mogelijk in en om het gezin georganiseerd.

Algemene uitgangspunten en doelen

3. Eigen kracht

Belangrijke pijler van de visie Sociaal Domein is dat de eigen kracht wordt versterkt en de inzet van het sociaal netwerk wordt bevorderd. In het lokaal plan jeugd zal dit meer uitgewerkt gaan worden. Ook zal aandacht besteed worden aan recente jurisprudentie inzake eigen kracht binnen het jeugdhulpdomein.

4. Geen kind het eiland af

De gemeente wil de jeugdhulp zo effectief mogelijk aanbieden. In sommige gevallen is het daarvoor noodzakelijk dat een jongere het eiland verlaat. Inmiddels is echter bekend dat het in veel gevallen juist beter is de hulp lokaal – in het gezin of op school – te organiseren. Daarom verdient het voor de gemeente de voorkeur om het aanbod, zoveel als mogelijk, lokaal te organiseren. Dit uitgangspunt strookt ook met het standpunt van het Samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee.

5. Normaliseren

Normaliseren is een kernconcept in de Jeugdwet. Het zou de basis moeten vormen voor het (gemeentelijk) beleid van het jeugdstelsel. De wetgever zegt er in de Jeugdwet alleen het volgende over:

“Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de verantwoordelijkheid voor het voorkomen van, de ondersteuning, hulp en zorg bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen, de uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregelen en de jeugdreclassering bij de gemeente te beleggen, om te komen tot betere samenwerking van hulpverleners rond gezinnen, eerdere ondersteuning bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen, hulp op maat en meer ruimte voor professionals en tot het demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren van de jeugdsector, waarbij het uitgangspunt is dat de

verantwoordelijkheid voor het gezond en veilig opgroeien van jeugdigen allereerst bij de ouders en de jeugdige zelf ligt.”

Verder wordt het begrip ‘normaliseren’ in de wet nergens toegelicht. Duidelijk is wel dat de wetgever het concept van normaliseren (Wikipedia: normaliseren = normaal maken; terugbrengen naar het normale, het gangbare) heeft gehaald uit het RMO (Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling)-rapport uit 2012 met als titel ‘Ontzorgen en normaliseren’. De RMO zegt daarin onder meer over normaliseren het volgende: “Onnodig problematiseren en etiketteren dient te worden tegengegaan (normaliseren)” En ook: “Kwetsbaarheid hoort bij het leven (‘ontzorgen’)”.

Verschillende ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat de bezorgdheid over opgroeiende jeugd in de afgelopen jaren is toegenomen. Er is hiermee te weinig aandacht voor de normale ontwikkeling van jeugdigen. Sommige ‘problemen’ horen nu eenmaal bij het opgroeien en dienen niet te worden uitvergroot. Vanuit verschillende hoeken dient er aandacht te zijn voor normalisering. Enerzijds moeten jeugdigen beseffen dat problemen nu eenmaal bij het opgroeien en bij het leven horen. Anderzijds moeten hulpverleners ervoor waken om niet onnodig over te diagnosticeren.

Normaliseren is nauw verbonden met het versterken van eigen kracht van jeugdigen en ouders en om de hulp van het netwerk in te willen en kunnen roepen ter versterking van het zelf oplossend vermogen. Dat vraagt om het faciliteren van informele en sociale steun en van zelfhulp. Tegelijkertijd moet er gestuurd worden op gedragsverandering bij hulpverleners om overdiagnostisering en ‘labels plakken’ tegen te gaan.

6. Monitoring en evaluatie

Monitoren, evalueren en (bij)sturen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. We vinden het erg belangrijk (lees: noodzakelijk) om regelmatig en tijdig vinger aan de pols te houden. Zijn we nog op de goede weg? Leveren beleidsinterventies de gewenste resultaten? En zo niet, welke maatregelen moeten er genomen worden om de resultaten wel te behalen?

Maatschappelijke effecten zijn vaak niet direct zichtbaar en vaak lastig te meten. Soms zijn ze pas na jaren duidelijk en niet altijd één-op-één toe te schrijven aan een bepaalde (preventieve) interventie. Maatschappelijke effecten zijn van (veel) meer factoren afhankelijk dan de onderwerpen die in deze notitie staan beschreven. Immers, de leefwereld van kinderen is divers en complex en zo ook de invloed van factoren op de fysieke, sociale en emotionele ontwikkeling.

Ook zijn effecten niet altijd in cijfers uit te drukken. Naast het tellen van cijfers vinden we het minstens zo belangrijk om het verhaal achter de cijfers te vertellen. Ook niet alle beleidsdoelen zijn meetbaar met harde feiten en cijfers. We gaan graag in gesprek met (maatschappelijke) partners op Goeree-Overflakkee, inwoners en de raad om verhalen en informatie op te halen en cijfers te duiden. We kiezen dus voor kwantitatieve en kwalitatieve evaluaties.

In het lokaal plan jeugd zal steeds per onderdeel worden aangegeven hoe er inhoud en vorm gegeven gaat worden aan monitoring en evaluatie.

Jeugd specifieke uitgangspunten en doelen

7. Preventie

Preventie verdient vanuit de kaders die gegeven worden in de visie Sociaal Domein, de Jeugdwet en de Transformatieagenda een centrale plek in het jeugdbeleidsplan. Door de decentralisaties zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor alle vormen van jeugdhulp. Preventie, hulp en ondersteuning kunnen zo laagdrempelig, vroegtijdig en in samenhang worden aangeboden.

Wanneer dichtbij in en om de leefomgeving van de cliënt, laagdrempelig, zonder specifieke verwijzing naar geïndiceerde zorg of gemeentelijke jeugdhulp zorg wordt verleend, kunnen problemen op latere leeftijd voorkomen worden. Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor de kosten van zware en specialistische jeugdhulp, is er een prikkel om met investeringen in preventie en lichte ondersteuning het gebruik van zwaardere zorg en ondersteuning te verminderen. (Bron: Onderzoek preventie jeugdhulp, beleidsinformatie jeugdhulp (2017).)

Door het Nederlands jeugdinstituut (NJI) worden drie verschillende vormen van preventie benoemd:⁸

- *Universele preventie (ook wel positief jeugdbeleid genoemd):* gericht op bevordering en veilig opgroeien van alle jeugdigen. Met deze jeugdigen gaat het over het algemeen goed en zij ervaren weinig tot geen problemen bij het opgroeien.
- *Selectieve preventie:* gericht op het voorkomen van problemen bij risicogroepen. Het gaat hier om jeugdigen die door omstandigheden een grotere kans lopen om in de problemen te komen.
- *Geïndiceerde preventie:* gericht op individuele jeugdigen/gezinnen om te voorkomen dat beginnende problemen verergeren. Vaak is jeugdige/gezin al bekend bij de hulpverlening. Deze hulpverlening is er echter op gericht om te voorkomen dat zwaardere hulpverlening noodzakelijk is. Hierbij is het van belang dat er integraal naar jeugdige/gezin wordt gekeken.

Omdat er vanuit het NJI wordt aangehaakt op de Jeugdwet is ervoor gekozen om de omschrijving van het NJI leidend te laten zijn in deze startnotitie en het lokaal plan jeugd dat hier op volgt. De Jeugdwet is immers de basis waar vanuit de gemeente haar taken dient uit te voeren. In de nota Preventie en Vroegsignalering is bovenstaande terug te vinden. Ondanks dat de begripsomschrijving in deze nota anders is omschreven, gaat het inhoudelijk over hetzelfde en kan dit goed naast elkaar bestaan.

In de Jeugdwet wordt preventie gedefinieerd als:⁹

Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met of jeugdigen met een risico op psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking of van de ouders met of met een risico op opvoedingsproblemen.

Universele preventie (positief jeugdbeleid)

7.1 Wat is de huidige situatie? Wat is het probleem?

Universele preventie (positief jeugdbeleid) is een relatief nieuw onderwerp in de beleidsnota, die aandacht vestigt het bevorderen van een positieve ontwikkeling van jeugd. Het merendeel van de jeugd in Nederland, zo'n 85%, doet het goed.¹⁰ Nederlandse kinderen behoren tot de gelukkigste in de wereld en ze zijn over het algemeen positief over hun opvoeding. Toch ligt de nadruk in het jeugdbeleid in de afgelopen jaren vooral op het aanpakken van problemen (selectieve en geïndiceerde preventie). Universele preventie kijkt hier anders naar en kijkt naar de factoren die kinderen en jongeren kunnen beschermen en die een bijdrage leveren aan een voorspoedige

⁸ Onderzoek preventie jeugdhulp, beleidsinformatie jeugdhulp (2017).

⁹ Jeugdwet (2019).

¹⁰ VNG (2019). *Factsheet Positief jeugdbeleid*. Geraadpleegd op 3 december, via: <https://vng.nl/artikelen/factsheet-positief-jeugdbeleid>

ontwikkeling.¹¹ Zonder investering in het ‘gewone’ opvoeden en opgroeien zal de druk op de gespecialiseerde jeugdhulp onverminderd groot blijven.¹²

Universele preventie kan gedefinieerd worden als¹³:

Het stimuleren, verbeteren en versterken van de mogelijkheden die de ‘normale’ ontwikkeling van kinderen en jongeren optimaal maken. Zonder daarbij problemen uit het oog te verliezen.

Universele preventie is hiermee een nieuwe manier om naar preventie te kijken. In de nota preventie en vroegsignalering staat: *‘preventie richt zich op het in stand houden of bevorderen van de kwaliteit van leven op het gebied van welzijn en gezondheid door het positieve ervan te stimuleren.’*¹⁴ Op basis van onderzoek zijn tien beschermende factoren geformuleerd. Deze zijn te vinden in de bijlage.

7.2 Wat is onze ambitie?

Eigen kracht vormt de kern van universele preventie op Goeree-Overflakkee. Talent ontwikkelen en participeren liggen ten grondslag aan deze eigen kracht en kunnen deze versterken. Talent ontwikkelen richt zich op het individu, participeren op de omgeving. Daarnaast speelt eigen kracht ook een essentiële rol in de kaders die hierboven gesteld worden in de visie Jeugd, visie Sociaal Domein, de Jeugdwet en de Transformatieagenda. Uit deze scope komen de volgende ambities naar voren:

- Jongeren ontwikkelen vanuit hun eigen kracht hun talenten.
- Jongeren zijn weerbaar en in staat om hun eigen normen en waarden te ontwikkelen en hun grenzen aan te geven.
- Jongeren hebben een positieve vorm van vrijetijdsbesteding.

Selectieve preventie

7.3 Wat is de huidige situatie? Wat is het probleem?

De gemeente Goeree-Overflakkee richt zich al jaren op selectieve preventie. Voor 2015 vanuit de WMO en de WPG en sinds 2015 vanuit de Jeugdwet. Het is van belang dat we onze scope verbreden en bekijken hoe we preventie nog meer naar de voorkant krijgen om te voorkomen dat problemen toenemen.

7.4 Wat is onze ambitie?

Een positieve benadering van jeugdigen en hun ouders vormt de kern van selectieve preventie voor deze startnotitie en het hier op volgende lokaal plan jeugd. Daar waar we voorheen een meer repressieve aanpak hadden (denk bijvoorbeeld aan overlast gevende groepen) is het nu van belang om te bekijken hoe zij op positieve wijze in hun kracht kunnen worden gezet. Uitgangspunt hierbij is dat er een duidelijke aanpak is waarin een ieders expertise wordt benut en samenwerkingspartners elkaar aanvullen.

¹¹ Ince, D., Yperen, T., & Valkenstijn, M. (2018). *Top tien beschermende factoren. Voor een positieve ontwikkeling van jeugdigen*. Nederlands Jeugdinstituut.

¹² VNG (2019). *Raadgever positief jeugdbeleid*. Geraadpleegd op 12 december, via: <https://vng.nl/artikelen/raadgever-positief-jeugdbeleid>

¹³ Van Oenen, S., & Van Westering, Y. (2010). *Een solide basis voor positief jeugdbeleid, Visiedocument 1.0*. Nederlands Jeugdinstituut.

¹⁴ Nota preventie en vroegsignalering (2019). Gemeente Goeree-Overflakkee.

Vanuit de gemeente is er een regisseur Jeugd en Veiligheid aangesteld die hierin de regie oppakt. Van belang is dat de aanpak van de regisseur Veiligheid & Jeugd binnen de nieuwe beleidsnota jeugd geborgd wordt.

Onze ambities zijn:

- Er wordt vroegtijdig gesignaleerd en zo nodig ingegrepen wanneer het niet goed gaat met jongeren.
- Jongeren in risicogroepen worden op een positieve manier in hun eigen kracht gezet.
- Borging van aanpak Veiligheid en Jeugd in het jeugdbeleid.

Geïndiceerde preventie

7.5 Wat is de huidige situatie? Wat is het probleem?

Vanuit de voorgaande jeugd beleidsnota is aangegeven dat een sterke samenleving gebaat is bij preventieve voorzieningen die voor alle jeugdigen en gezinnen toegankelijk en beschikbaar zijn. Dit onderschrijft de gemeente Goeree-Overflakkee nog steeds. Doorontwikkeling is echter van groot belang zodat de kwaliteit geborgd kan worden.

7.6 Wat is onze ambitie?

Het voorliggend veld en de jeugdhulpverlening moeten beter op elkaar aansluiten. Hiervoor is doorontwikkeling op bepaalde gebieden noodzakelijk zodat men elkaar weet te vinden en verwachtingen van beide kanten duidelijk zijn. Binnen het voorliggend veld dient er een kwaliteitsslag gemaakt te worden zodat een lichte hulpvraag op een toegankelijke, laagdrempelige wijze kan worden opgepakt. Daarnaast is het van belang dat de kwaliteit van de ingezette hulpverlening geborgd is en dat er met een integrale blik naar problemen wordt gekeken.

Onze ambities zijn:

- Het voorliggend veld levert kwalitatief goede ondersteuning, bekijkt iedere hulpvraag integraal en zoekt afstemming met de jeugdhulpverlening.
- Voorliggend veld en jeugdhulpverlening vullen elkaar aan en weten waar ieders verantwoordelijkheid ligt.

8. Jeugdhulp

8.1 Wat is de huidige situatie? Wat is het probleem?

Jeugdhulp vormt de kern van de Jeugdwet en vormt dan ook een essentieel onderwerp van de beleidsnota. Specifiek is in de Jeugdwet vastgelegd dat de gemeenteraad periodiek een plan vaststelt dat de richting aangeeft aan de door de gemeenteraad en college te nemen beslissingen betreffende preventie, jeugdhulp, de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdhulp. In de jeugdwet geldt een leeftijdsgrens van 18 jaar. Jeugdhulp kan doorlopen tot maximaal 23, voor zover deze hulp niet onder een andere wet valt.¹⁵ In de Jeugdwet komt dan ook een uitgebreide definitie van jeugdhulp aan bod.¹⁶

¹⁵ Tympaan (2018). Goeree-Overflakkee, een maatschappelijk gebiedsprofiel.

¹⁶ Jeugdwet (2019). *Jeugdwet*.

-
1. *Ondersteuning van hulp en zorg, niet zijnde preventie, aan jeugdigen en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, opvoedingsproblemen van de ouder op adoptie gerelateerde problemen;*
 2. *Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van jeugdigen Die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, en*
 3. *Het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten o het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jeugdigen ... die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt.*
-

8.2 Wat is onze ambitie?

Jongeren en ouders zijn altijd eerstverantwoordelijk. Wanneer ondersteuning nodig is, is er aandacht voor stimuleren van eigen kracht en/of het sociaal netwerk. Wanneer hulp nodig is, wordt dit zoveel mogelijk lokaal georganiseerd. Het is echter altijd het uitgangspunt de best mogelijke hulp aan te bieden. Deze is in sommige gevallen niet lokaal beschikbaar. Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdhulp. De aandacht heeft in de voorgaande jaren voornamelijk gelegen bij het opzetten van een werkend jeugdhulp systeem. In de komende periode zal er aandacht zijn voor een doorontwikkeling van dit systeem, met als doel het optimaliseren van het klantproces, de klantreis en efficiency. De kwaliteit van de jeugdzorg heeft de aandacht, zoals ook in het coalitieakkoord wordt benoemd.¹⁷ Onze ambities voor de komende jaren:

- de toegang tot jeugdhulp is doorontwikkeld, waarbij het uitgangspunt is dat er een duidelijke scheiding is in de toegang uitgevoerd door gemeentelijk personeel en hulpverlening uitgevoerd door zorgaanbieders;
- jeugdhulp wordt efficiënt ingezet;
- jeugdhulp wordt zoveel als mogelijk ontschot ingezet en lokaal aanbesteed;
- kwaliteitsverbetering voorliggende ondersteuning.

9. Verbinding Onderwijs – Jeugdhulp

9.1 Wat is de huidige situatie? Wat is het probleem?

Met de invoering van de Jeugdwet en de Wet passend onderwijs is de samenwerking tussen gemeente en onderwijs nog belangrijker geworden. Al voor de invoering van beide wetten hebben gemeente Goeree-Overflakkee en Samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee hier op ingespeeld door de samenwerking te intensiveren daar waar onderwijs en jeugdhulp elkaar raken. Al een aantal jaren wordt er op verschillende onderdelen in de verbinding onderwijs – jeugdhulp samengewerkt. En dat is noodzaak om jeugdigen die ondersteuning nodig hebben zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen ondersteunen.

Gemeente en samenwerkingsverband willen nu gezamenlijk een volgende fase van de samenwerking in. In dat kader is er een gezamenlijke visie ontwikkeld:

¹⁷ SGP, VKGO, CDA en VVD (2018). Coalitieakkoord 2018-2022. *Goeree-Overflakkee, een eiland waar je energie van krijgt!* Gemeente Goeree-Overflakkee

Visie

Alle jeugdigen moeten gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen participeren in de samenleving. Ouders zijn en blijven hiervoor eerst verantwoordelijk. Wanneer het niet vanzelf gaat, is er voor iedere jeugdige een brede ondersteuning die de jeugdige steunt en stimuleert in het veilig opgroeien en ontwikkelen. Voor, tijdens en na deze ondersteuning is er aandacht voor het versterken, aanspreken en inzetten van de eigen kracht en de kracht van het netwerk van de jeugdige. Vanuit de visie de jeugdigen en hun ouders zoveel als mogelijk zeggenschap en regie te laten houden over hun eigen leven.

In de ondersteuning wordt er integraal en interprofessioneel samengewerkt binnen een breed netwerk van preventieve jeugdvoorzieningen, jeugdhulporganisaties, gemeente en onderwijspartijen op basis van vertrouwen en een gezamenlijke verantwoordelijkheid om jeugdigen veilig te laten opgroeien en ontwikkelen. Zo ontstaat er een doorlopende ontwikkelingslijn, waarbij geen kind buiten spel raakt.

Hoofddoel van de samenwerking is om de weg naar ondersteuning in het kader van de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp (de zogenaamde klantreis) van de jeugdige zo efficiënt en effectief mogelijk te laten verlopen. Die klantreis verloopt nu nog lang niet altijd zoals het zou moeten:

- jeugdigen en ouders worden niet altijd vanaf het begin meegenomen in het proces om te komen tot ondersteuning (goede communicatie);
- professionals die betrokken zijn bij de ondersteuning werken nog teveel binnen hun eigen kader en werken te weinig samen met andere betrokken professionals;
- in sommige gevallen moet er aan de voorkant te lang worden gezocht naar juiste en passende ondersteuning, waardoor ouders en jeugdigen onnodig lang moeten wachten en de situatie kan verergeren;
- er is geen passend aanbod voor bepaalde specifieke problematiek waardoor jeugdigen tussen wal en schip kunnen komen;
- enz.

Bovenstaande is slechts een greep uit onderdelen uit de (weg naar de) ondersteuning die niet goed gaan en verbeterd kunnen en moeten worden.

9.2 Wat is onze ambitie?

Samenwerkingsverband en gemeente zien een doorlopende (ondersteunings)lijn voor zich, waarbij de jeugdige (en ouders / verzorgers) te allen tijde op de hoogte zijn van en meegenomen worden in het ondersteuningstraject, zij niet onnodig lang moeten wachten op ondersteuning en de geboden ondersteuning passend en effectief is. Binnen die ondersteuningslijn is het wel van belang dat duidelijk wordt waar de verantwoordelijkheid van het onderwijsdomein ligt; de verantwoordelijkheid van de gemeente en waar een gezamenlijke verantwoordelijkheid ligt.

Daar horen de volgende ambities bij:

- in de belangrijkste basisvoorzieningen is hulp voor jeugdigen en hun ouders snel, laagdrempelig en zo dichtbij mogelijk beschikbaar;
- de jeugdhulp werkt schoolgericht, de school heeft het gezin in beeld en er vindt afstemming plaats tussen partijen;

- bij complexe ondersteuningsbehoeften of hulpvragen wordt er multidisciplinair samengewerkt tussen zorg- en onderwijspartijen;
- jeugdigen, ouders en school zijn nadrukkelijk betrokken bij het formuleren van de ondersteuningsbehoeften en hulpvragen, doelen en oplossingsrichting / aanpak.
- voor (groepen) jeugdigen met specifieke ondersteuningsbehoeften en hulpvragen worden gecombineerde arrangementen van onderwijs en jeugdhulp (onderwijs – zorgarrangementen) ingericht.

10. Samenvatting ambities

Samengevat richt het jeugdbeleid zich de komende jaren op de volgende ambities:

Algemene uitgangspunten en doelen

Eigen kracht

Ambitie:

- Versterken van eigen kracht en de kracht van het eigen netwerk van jeugdigen en ouders.

Geen kind het eiland af

Ambitie:

- Ondersteuning wordt zoveel als mogelijk lokaal georganiseerd.

Normaliseren

Ambities:

- Versterken van eigen kracht en de kracht van het eigen netwerk van jeugdigen en ouders.
- Stimuleren en ondersteunen gedragsverandering hulpverlener.

Jeugd specifieke uitgangspunten en doelen

Preventie

Universele preventie

Ambities:

- Jongeren ontwikkelen vanuit hun eigen kracht hun talenten.
- Jongeren zijn weerbaar en in staat om hun eigen normen en waarden te ontwikkelen en hun grenzen aan te geven.
- Jongeren hebben een positieve vorm van vrijetijdsbesteding.

Selectieve preventie

Ambities:

- Er wordt vroegtijdig gesignaleerd en zo nodig ingegrepen wanneer het niet goed gaat met jongeren.
- Jongeren in risicogroepen worden op een positieve manier in hun eigen kracht gezet.
- Borging van aanpak Veiligheid en Jeugd in het jeugdbeleid.

Geïndiceerde preventie

Ambities:

- Het voorliggend veld levert kwalitatief goede ondersteuning, bekijkt iedere hulpvraag integraal en zoekt afstemming met de jeugdhulpverlening.
- Voorliggend veld en jeugdhulpverlening vullen elkaar aan en weten waar ieders verantwoordelijkheid ligt.

Jeugdhulp

Ambities:

- De toegang tot jeugdhulp is doorontwikkeld, waarbij het uitgangspunt is dat er een duidelijke scheiding is in de toegang uitgevoerd door gemeentelijk personeel en hulpverlening uitgevoerd door zorgaanbieders.
- Jeugdhulp wordt efficiënt ingezet.
- Jeugdhulp wordt zoveel als mogelijk ontschot ingezet en lokaal aanbesteed.
- Kwaliteitsverbetering voorliggende ondersteuning.

Verbinding onderwijs – jeugdhulp

Ambities:

- In de belangrijkste basisvoorzieningen is hulp voor jeugdigen en hun ouders snel, laagdrempelig en zo dichtbij mogelijk beschikbaar.
- De jeugdhulp werkt schoolgericht, de school heeft het gezin in beeld en er vindt afstemming plaats tussen partijen.
- Bij complexe ondersteuningsbehoeften of hulpvragen wordt er multidisciplinair samengewerkt tussen zorg- en onderwijspartijen.
- Jeugdigen, ouders en school zijn nadrukkelijk betrokken bij het formuleren van de ondersteuningsbehoeften en hulpvragen, doelen en oplossingsrichting / aanpak.
- Voor (groepen) jeugdigen met specifieke ondersteuningsbehoeften en hulpvragen worden gecombineerde arrangementen van onderwijs en jeugdhulp (onderwijs – zorgarrangementen) ingericht.

11. Vervolg

De komende maanden zal deze startnotitie worden uitgewerkt tot een volwaardig lokaal plan jeugd Goeree-Overflakkee voor de komende jaren. In het plan zullen alle genoemde uitgangspunten, doelen en ambities verder worden uitgewerkt. Daarnaast zal het beleidsplan verder ingaan op verbinding en raakvlakken met andere thema's, communicatie en participatie, financiële verantwoording, monitoring en zal een uitvoeringsprogramma worden bijgevoegd, waarin zo concreet mogelijk beschreven zal worden hoe de geschetste ambities de komende jaren geïmplementeerd gaan worden.

11.1 Participatie

Binnen het kader van de startnotitie zullen interne en externe stakeholders bevroegd worden naar hun ambities en inzichten op het gebied van jeugd. Voorbeelden van externe stakeholders zijn cliënten die jeugdhulp ontvangen of ontvangen hebben (via de Cliëntenraad Jeugdwet), zorgpartijen, welzijnsorganisaties, Samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee enz.. De gemeente is benieuwd naar welke trends en ontwikkelingen zij zien en wat hun ambities zijn op het gebied van jeugd voor de komende jaren. Hen zal worden gevraagd om actief mee te denken. De input wordt meegenomen in de uiteindelijke totstandkoming van het lokaal plan jeugd. De conceptversie van het lokale plan zal vervolgens weer getoetst worden bij alle intern en extern betrokkenen.

De Praat en Procesplaat van de gemeente Goeree-Overflakkee vormt hierbij de basis om invulling te geven aan de participatie binnen de beleidsvorming om te komen tot het nieuwe lokaal plan jeugd:

11.2 Planning

De planning voor de ontwikkeling van deze startnotitie naar het lokaal plan jeugd is voorsnog als volgt:

Startnotitie Jeugd	
Startnotitie naar ASDGO (behandeling 24 maart 2020)	week 6
verwerken input ASDGO in college/raadstukken	week 12
Startnotitie naar college	week 13
Startnotitie gemeenteraad (16 april 2020)	week 16
Beleidsplan (thematische aanpak)	
Totaal document en actieprogramma	week 16 t/m 31
Besluitvorming Beleidsplan	
Inspraak ASDGO (max 8 weken)	week 36 t/m 43
Verwerken advies ASDGO	week 44 t/m 46
College	week 47
Raadsvergadering	week 50